

Rok 1905.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LXXXIII. — Wydana i rozesłana dnia 28. grudnia 1905.

Treść: № 203. Obwieszczenie, dotyczące c. k. rolniczej stacyi naukowej i doświadczalnej w Splecie.

203.

Obwieszczenie Ministerstwa rolnictwa z dnia 22. października 1905,

dotyczące c. k. rolniczej stacyi naukowej i doświadczalnej w Splecie.

Jego c. i k. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 8. października l. r. najmilościwiej zatwierdzić następujący statut rolniczej stacyi naukowej i doświadczalnej w Splecie.

Buquoy wlr.

Statut
c. k. rolniczej stacyi naukowej i doświadczalnej w Splecie.

§ 1.

C. k. rolnicza stacya naukowa i doświadczalna w Splecie ma za zadanie podnosić rolnictwo Dalmacji przez urządżanie systematycznych, do ulepszenia zwyczajnej w kraju gospodarki wiejskiej zdających prób i spostrzeżeń, przez rozpowszechnianie ogólnych agronomicznych wiadomości i przez zastosowanie nabranych przy próbach i spostrzeżeniach szczególniejszych doświadczeń do praktyki, jakotę stworzyć stacyę wywiadowczą na polu agronomicznem dla praktyki. Ona służy również po myśli istniejącym rozporządzeniom za osobną stacyę do ba-

dania środków spożywczych i niektórych przedmiotów do użytku.

§ 2.

C. k. rolnicza stacya naukowa i doświadczalna składa się z głównej stacyi w Splecie i z praktycznej szkoły rolniczej założonej w posiadłości wiejskiej „Glavica“ koło Knin jako filii.

Główna stacya w Splecie ma za zadanie:

1. Fachowe kierownictwo i przerabianie wszystkich w Dalmacji na rachunek lub z pomocą skarbu państwa dokonywanych doświadczeń z uprawą roli, chowem bydła, kulturą, nawozem, o ile w pojedynczych przypadkach odnośnie do tego innych zarządzeń wyraźnie nie wydano.

2. Zbiór i zużytowanie meteorologicznych i pedologicznych spostrzeżeń potrzebnych do osiągnięcia, czy pojedyncze obszary Dalmacji nadają się do gospodarki wiejskiej.

3. Na żądanie, badanie intratności istniejących już, względnie dopiero założyć się mających gospodarstw i możliwości polepszenia w połączeniu z praktycznymi doświadczeniami celem usunięcia dostrzeżonych braków i wypróbowania zamierzonych reform.

4. Udzielanie fachowej pomocy przy udoskonalaniu już istniejących i zaprowadzaniu nowych rolniczych przemysłów, które nadają się do podniesienia dochodu z ziemi i roli w Dalmacji.

5. Wykonywanie chemicznych, względnie mikroskopowych badań środków nawozowych, paszy, nasienia i innych w bezpośrednim lub pośrednim związku z rolnictwem zających przedmiotów.

6. Śledzenie i zwalczanie chorób roślin.

7. Udzierlanie rady i pouczanie interesentów we wszystkich sprawach należących do zakresu działania stacy.

8. Urządzanie praktycznych kursów naukowych z tych gałęzi rolnictwa i przemysłu rolniczego, których szczególnie uprawianie ze względu na miejscowe stosunki jest pożądane. Program tych kursów zatwierdza Ministerstwo rolnictwa.

9. Udzielanie jednorocznej nauki dla młodzieży włościańskiej Dalmacji w szkole rolniczej, jeżeli dostateczna ilość uczniów w tym celu się zgłosi.

10. Fachowe współdziałanie przy przeprowadzaniu przedsiębranych czynności państwowych celem podniesienia rolnictwa Dalmacji.

Gospodarstwo wiejskie Glavica koło Knin, względnie założona przy niem praktyczna szkoła rolnicza służy po myśli układu z reprezentacją krajową królestwa Dalmacji zawartego a reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 22. sierpnia 1900, l. 17155, zatwierzonego:

1. głównie jako zakład doświadczalny i naukowy,

2. obok tego i to w miarę na cele doświadczeń rozporządzalnych, zwyczajnych i nadzwyczajnych środków pieniężnych, także do przeprowadzenia praktycznych doświadczeń na większą skalę.

§ 3.

Personal c. k. stacy naukowej i doświadczalnej w Splecie składa się z dyrektora zakładu i potrzebnych sił pomocniczych.

Regulowanie stosunków stopni rang urzędników i stopni płacy sług zastrzega sobie, zarówno jak i wymiar poborów reszty personelu najętego, c. k. Ministerstwo rolnictwa.

§ 4.

C. k. rolnicza stacy naukowa i doświadczalna w Splecie podlega bezpośrednio c. k. Ministerstwu rolnictwa. Stosunek służbowy do ostatniego, jeżeli do c. k. Namiestnictwa w Zadarze, reguluje instrukcja służbową.

§ 5.

C. k. rolnicza stacy naukowa i doświadczalna w Splecie ma prawo, za badania, które nie na zlecenie c. k. Ministerstwa rolnictwa za darmo wykonuje, pobierać należytości, których wysokość osobna

taryfa oznacza. Na wyniki swoich badań może stacy wystawiać dokumenty, które mają być podpisane przez dyrektora lub jego zastępcę i pieczęcią urzędową zaopatrzone.

§ 6.

Czynność doświadczania, badania i nauki (§ 2), prawa i obowiązki personalu (§ 3), znoszenie się urzędowe (§ 4), jakież kasowość i postępowanie z inwentarzem zostaną uregulowane przez instrukcję służbową, którą wyda c. k. Ministerstwo rolnictwa.

Instrukcja służbową

dla c. k. rolniczej stacy naukowej i doświadczalnej w Splecie.

(Reskrypt c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 22. października 1905, l. 29815.)

I. Doświadczenia.

§ 1.

Czynność doświadczalną c. k. rolniczej stacy naukowej i doświadczalnej w Splecie, reguluje się co roku na podstawie programu pracy przez dyrektora zakładu w porozumieniu z c. k. inspektorem kultury krajowej dla Dalmacji zestawianego, którego plan każdego roku, najpóźniej do dnia 15. stycznia, przedłożyć należy do zatwierdzenia c. k. Ministerstwu rolnictwa. Program ten ma obejmować nie tylko przedmiot pojedynczych doświadczeń i sposób ich wykonania, lecz także i koszt ich, jakież rodzaj zamierzzonego pokrycia.

§ 2.

Z końcem roku stacy ma przedłożyć c. k. Ministerstwu rolnictwa wyczerpujące, gotowe do druku sprawozdanie z prac doświadczalnych za rok ubiegły i to tak z wyników przedsiębranych doświadczeń jako takich, jak i z rezultatów na podstawie tych wyników doświadczalnych w praktyce osiągniętych, następnie ze zebranych meteorologicznych i pedologicznych spostrzeżeń, jak i wreszcie ze wszystkich innych odnośnych kwestyi. Równocześnie podać także należy c. k. Ministerstwu rolnictwa, kto w pojedynczych pracach brał udział, z jakimi wydatkami w każdym przypadku doświadczenia były połączone i w jaki sposób wydatki te zostały pokryte jakież, jeżeli programu doświadczeń

przez c. k. Ministerstwo rolnictwa zatwierdzonego wyjątkowo nie dotrzymano, co dało powód do jego rozszerzenia, ograniczenia względnie jego zmiany.

§ 3.

Personal stacyi jest bez wyjątku zobowiązany do współdziałania przy doświadczeniach. Przydział robót doświadczalnych personalowi należy do dyrektora, który przytem winien uwzględnić osobliwsze zdolności pojedynczych funkcyonaryszy. Stacyi wolno do własnych doświadczeń w razie potrzeby przybrać zamiejscowych, do jej składu nie należących współpracowników, których prawa i obowiązki jednak zawsze już przed rozpoczęciem doświadczeń należy w sposób niedwuznaczny i o ile możliwości pisemnie ustalić. O ile i pod jakimi warunkami przez państwo ustanowieni wędrowni nauczyciele agronomii mają brać udział w pracach doświadczalnych, zwłaszcza przez przejęcie na siebie inspeckyi, ma się ułożyć przy sposobności układania rocznego programu pracy lub każdą razą z c. k. inspektorem kultury krajowej, względnie z c. k. namiestnictwem.

§ 4.

Sposób publikacji wyników doświadczeń, o ile c. k. Ministerstwo rolnictwa czego innego nie zarządza, oznacza dyrektor stacyi doświadczalnej. Publikacje funkcyonaryszy stacyi muszą być zawsze pełnym nazwiskiem autora podpisane. Jeżeli odnośnie do pracy do ogłoszenia przeznaczonej okaże się różnica zdań między dyrektorem stacyi a autorem, natenczas należy zasięgnąć rozstrzygnięcia c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Roboty wykonane na zlecenie służbowe wolno ogłaszać zawsze tylko za wyraźnym zezwoleniem c. k. Ministerstwa rolnictwa.

II. Badanie.

§ 5.

C. k. rolnicza stacya naukowa i doświadczalna jest specjalną państwową stacyą badania dla wina, wina owocowego, wódki i innych płynów wysokowowych, moszczu i innych soków owocowych, piwa, miodu do picia, miodu, octu, świeżych owoców i konserw z nich, dla drożdży, mleka i produktów żętycznych, dla thuszczów do potraw i oliw, jakoteż dla petroleum po myśli rozporządzenia ministeryjnego z dnia 13. października 1897, Dz. u. p. Nr. 240, z ograniczeniem w § 14 tego rozporządzenia ustalonem i to z uwzględnieniem postanowień § 16 tegoż rozporządzenia i reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 31. sierpnia 1896, l. 18522 w sprawie należytości.

Chemiczne, względnie mikroskopowe badanie środków nawozowych, paszy, nasion i innych w bezpośrednim lub pośrednim związku z rolnictwem stojących przedmiotów przedsiębierze się stosownie do umów, zawartych przez przełożonych austriackich, rolniczych stacyi doświadczalnych i podobnych zakładów lub też jeżeli takich umów nie ma podług metod przez naukę jako niezawodne uznanych. Za te roboty winien nadający uiąć należytości, które każdocześnie przez c. k. Ministerstwo rolnictwa zatwierdzona taryfa przepisuje. W przypadku, jeżeli przy sposobności badania muszą być wydane większe opinie lub strona wyraźnie żąda dokładniejszej opinii, należy za to — zależnie od rozmiaru opinii — policzyć osobne należytości. W przypadkach zasługujących na uwzględnienie, dyrektor jest upoważniony przy badaniach na korzyść pojedynczych ubogich włościan lub też stowarzyszeń rolniczych, zezwolić na odpowiednie zniżenie należytości za badanie.

Badania przedsiębrane na zlecenie c. k. Ministerstwa rolnictwa wykonuje się darmo lub po zmierzonych, przez Ministerstwo oznaczanych stopach należytości.

§ 6.

C. k. rolnicza stacya naukowa i doświadczalna w Spécie ma pełnić funkcje „stacyi wywiadowczej c. k. Ministerstwa rolnictwa dla ochrony roślin“ po myśli fachowych wskazówek, których jej w tym kierunku c. k. stacya rolniczo-bakteriologiczna i ochrony roślin we Wiedniu w każdym poszczególnym przypadku udzielać będzie. Badanie szkodników roślin i udzielanie rady i informacji w sprawach ochrony roślin interesentom odbywa się zupełnie bezpłatnie.

§ 7.

Przedmioty do badania przydziela dyrektor analizującym, do których zalicza się tylko naukowo wykształcony personal, w ten sposób, by roboty płatne o ile możliwości jednakowo między te siły robocze były rozdzielane. Z taks wpływających za analizy przypada 60 procent do kas, 15 procent dyrektorowi a 25 procent analizującemu. Należytości uiszczane za wydanie opinii, należą w całości do autora tych robót i nie podlegają żadnemu osobnemu zarachowaniu.

§ 8.

Wszyscy funkcyonarysze są obowiązani starać się o dokładne wykonanie poruczonych im robót analizy, o staranne zapisywanie wyników analizy do osobnych, na ten cel przeznaczonych ksiąg, jakoteż o należyte wygotowanie wystawianych na podstawie

ich badań certyfikatów. Ostatnie mają zawierać napis: „Powyższe świadectwo badania odnosi się tylko do próby na dniu nadeszłej“. W certyfikacie należy również uwidocznić sygnaturę nadesłanych prób, całość pieczęci lub marek zamknięcia, jakoteż tekst, jeżeli jest czytelny. Z przedmiotów, celem zbadania nadesłanych, należy o ile to możliwe, przeciętną próbkę przynajmniej przez dwa miesiące pod pieczęcią stacyi przechowywać.

§ 9.

Z końcem każdego roku przedkłada się c. k. Ministerstwu rolnictwa sprawozdanie, z którego wynika, na które przedmioty czynność badania w ubiegłym roku się rozciągała, o ile pojedynczy funckcyonaryusze brali w nich udział, wielkość dochodów, wypłaconych działań z taksy przypadających, jakoteż zaległości niemniej, co zarządzono celem ich ściagnięcia.

W sprawozdaniu rocznym należy również umieścić doświadczenia ogólniejszą wartość mające, na polu czynności badania poczynione.

III. Nauka.

§ 10.

Czynność naukowa c. k. rolniczej stacyi naukowej i doświadczalnej obejmuje:

- a) peryodyczne specjalne kursy;
- b) jednoroczną naukę w szkole rolniczej (warunkowo, jeżeli się przynajmniej 12 uczniów zgłosi);
- c) wychowanie na robotników gospodarskich przez przyjmowanie uczniów robotniczych;
- d) odbywanie rolniczych wykładów wędrownych;
- e) udzielanie rady i informacji gospodarzom wiejskim, którzy się zwracają do stacyi w sprawie prowadzenia swoich gospodarstw lub też przedsiębiorstw przemysłowych w związku z gospodarstwem pozostałych.

§ 11.

W miarę potrzeby będą się odbywały w stosownym czasie i bez pobierania opłaty szkolnej w Splecie lub w Glavicy następujące peryodyczne specjalne kursy, których program dyrektor stacyi w porozumieniu z c. k. inspektorem kultury krajo- wej ułoży i co roku, wraz z prelimarynarem kursów,

w drodze c. k. namiestnictwa c. k. Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia przedłożyć.

1. Kurs uprawy wina.

Czas trwania tego kursu jest obliczony na mniej więcej dziesięć tygodni.

Nauka teoretyczna, której udziela się ze szczególniem uwzględnieniem dalmatyńskich stosunków uprawy wina, obejmuje: ziemoznawstwo i naukę o nawozach, zasadzanie i odżywianie winnej latorośli, rozkrzewianie jej, łącznie z utrzymywaniem winic ciętych dla latorośli zasadnych, utrzymywanie szkółki winnej i uszlachetnianie winnych szczepów; zakładanie winnic, bieżące roboty w winnicach użytkowych, szkodników i choroby winnej macią i ich zwalczanie, w końcu naukę o gatunkach latorośli.

Czas poza teoretyczną nauką obraca się na praktyczną naukę i ćwiczenia w robotach w winnicy w ogólności, jakoteż w uszlachetnianiu winnych latorośli.

2. Kurs gospodarki piwniczej.

Ten kurs jest obliczony na czas sześciolotygodniowy.

Nauka dotyczy następujących przedmiotów: ubikacyi piwniczych i naczyni do przechowania wina, przygotowania wina; istoty, przebiegu i kontroli procesu fermentacji; chorób i wad wina; naprawy zepsutych i wadliwych win; hodowla i mięszanie win.

Oprócz tego demonstruje się praktycznie wszystkie roboty piwnicze a frekwentanci kursu zaprawiają się do nich. Następnie z końcem kursu odbywa się kosztowanie wina.

3. Kurs analizy moszczu i wina.

Kurs ten odbywa się w chemicznym laboratorium i trwa przez trzy tygodnie.

Nauka teoretyczna obejmuje: chemiczną przemianę winogrona w czasie jej dojrzałości, skład moszczu, proces w czasie fermentacji, chemiczny skład win i ustawowe postanowienia o obrocie winem.

Pod względem praktycznym odbywają się ćwiczenia we więcej pojedynczych badaniach moszczu i win.

4. Kursa hodowania owoców i ich zużytowania.

Kursa te około cztery tygodnie trwające kończą się wycieczką do sadów we Vrana lub w Borgo-Erizzo.

Wykłada się: hodowanie i rozkrzewianie drzew owocowych, o gnojeniu, chorobach i szkodnikach

drzew owocowych, naukę o gatunkach owoców i ich zużytkowaniu.

Uczestników poucza się praktycznie w nacinaniu drzew (szczepieniu), w hodowaniu drzew owocowych i w najważniejszych metodach uszla-chetniania.

5. Kurs uprawy jarzyn.

Na ten kurs obraca się czas czterotygodniowy.

Przedmioty teoretycznej nauki są następujące: wiadomości ogólne o uprawie jarzyn, ziemia i jej przygotowanie, narzędzia do obrabiania ziemi, gnojenie, zasadzanie jarzyn, hodowanie roślin, kultura pojedynczych gatunków jarzyn, szkodniki i choroby, jakież ich zwalczanie, dalej zbiór, sposoby przechowywania i przesyłania jarzyn.

Praktyczne ćwiczenia obejmują, o ile na to pora roku pozwala, obrabianie ziemi, przygotowanie jej i inne z uprawą jarzyn połączone roboty.

6. Kurs uprawy drzew olejowych i sporządzania oliwy.

Ten kurs trwa cztery tygodnie; nawiązując do niego zwiedza się kilka młynów i tłoczni do wyciskania oliwy.

Teoretyczna nauka rozciąga się na: krzewienie i hodowanie drzew oliwnych, gnojenie, nacinanie drzew (szczepienie), zbiór i oczyszczanie oliw, tłocznia do wyciskania oliwy i młyń, narzędzia do przygotowania oliwy, czyszczenie, konserwowanie i wady oliw, zużytkowanie pozostałości przy wyciskaniu.

Praktycznie poucza się uczestników w nacinaniu drzew (szczepieniu), jakież we wszystkich praktycznych w tłoczni oliwy.

7. Kurs uprawy roślin.

Ten trwa dziesięć tygodni i odbywa się z reguły w Glavicy, i to w dwóch oddziałach.

Wykłada się: o powstawaniu, częściach składowych i własnościach ziemi, obrabianiu ziemi, nawadnianiu i osuszaniu, gnojeniu ziemi, o uprawie zboża, karmy dla bydła i łak.

Po względem praktycznym uczestnicy biorą naukę w wykonywaniu robót jakie są we większym gospodarstwie.

8. Kurs gospodarstwa mlecznego.

Kurs ten, który z reguły w Glavicy się odbywa, trwać będzie sześć tygodni.

Wykłada się będzie: o uzyskiwaniu mleka, własnościach jego, postępowaniu z mlekiem, badaniu, przerabianiu i użytkowaniu; o hygiecie mleka, spółkach mleczarskich, budowie i urządza-

niu gospodarki mlecznej, jakież o prowadzeniu ksiąg gospodarstwa mlecznego.

Pod względem praktycznym należy uczyć dojenia, wyrobu produktów z mleka i rozpoznawania wad jego.

9. Kurs chowu zwierząt i ich chorób.

Ten kurs, jeżeli to możliwe odbywa się nawiązując do poprzedniego kursu i to również z reguły w Glavicy. Czas trwania sześć tygodni.

Uczestnikom udziela teoretycznej nauki zarządca i egzaminowany weterynarz w następujących przedmiotach: główne zarysy ogólnej nauki w chowie zwierząt, żywienie i opieka nad zwierzętami, chów bydła rogatego, owiec, świń, koni, osłów, mułów i drobiu, weterynarsko-lekarska pomoc w małej potrzebie.

Praktyczna nauka obejmuje zapoznanie się uczestników z ocenianiem, karmieniem, догlądem i opieką zwierząt, jakież dojenie.

10. Kurs pszczelictwa.

Na tym jednotygodniowym kursie wykłada się: o rozwoju pszczoły, jej gatunkach, o hodowaniu i rozmnażaniu pszczół, mieszkaniach ich i uzyskiwaniu miodu. Praktyczna nauka obejmuje wszystkie roboty pszczelarskie.

Oprócz wyżej podanych kursów, na wniosek c. k. namiestnictwa, krajowej rady rolniczej, lub dyrekcyi stacyi za zezwoleniem c. k. Ministerstwa rolnictwa mogą w miarę potrzeby odbywać się jeszcze kursa innych specjalnych gałęzi kultury krajowej, dalej dla osób należących do pewnych zawodów (np. przykład dla nauczycieli ludowych, księży, gajowych itd.).

Program kursów, które się mają odbywać, ogłasza c. k. namiestnictwo w porozumieniu z dyrekcją stacyi w sposób dotychczas używany.

Uczestnicy kursów, którzy życzą sobie na czas trwania kursów w stacyi mieć mieszkanie i wikt, mogą je znaleźć, o ile to możliwe, za opłatą za utrzymanie przez c. k. Ministerstwo rolnictwa ustaloną. Koszta wycieczek połączone z kursami specjalnymi ponoszą uczestnicy kursów. Gdy i o ile uwolnienie od tego może mieć miejsce, powzięcie decyzji o tem zastrzega sobie c. k. Ministerstwo rolnictwa.

§ 12.

Celem nauki jednorocznej w szkole rolniczej w § 10. alinea b. tej instrukcji przewidzianej jest, młodzieńcom, którzy tylko do szkoły ludowej uczęszczali, dać takie teoretyczne i praktyczne wykształcenie, które umożliwia samoistne, racjonalne gospodarowanie na małej posiadłości ziemskiej.

Nauka zaczyna się w połowie stycznia a kończy się w połowie grudnia.

Za udzielanie nauki szkolnej nie pobiera się opłaty szkolnej.

Językiem wykładowym w szkole rolniczej jest język kroacki lub serbski.

W czasie roku nauki, może w czasie przez dyrekcyę stacyi w porozumieniu z c. k. namiestnictwem oznaczonym nastąpić czterotygodniowa przerwa w nauce.

Uczniowie mają z reguły mieszkać w zakładzie, gdzie też za uiszczeniem należności za utrzymanie, której wysokość c. k. Ministerstwo rolnictwa oznacza, otrzymają wikt. W przypadkach zasługujących na uwzględnienie może dyrekcyja pozwolić na wyjątki od tej reguły.

Nauka teoretyczna obejmuje:

najpotrzebniejsze pojęcia wstępne z nauk przyrodniczych celem należytego zrozumienia agronomicznych przedmiotów z zakresu produkeyi, dalej uprawę roślin i hodowlę zwierząt ze szczególniem uogólnieniem ważnych dla Dalmacji gałęzi kultury i mleczarstwa; zarysy nauki o gospodarce rolniczej i prowadzenie ksiąg, jakoteż objaśnianie najważniejszych ustaw kultury krajowej. Oprócz tego przedsiębiorze się ćwiczenia w pojedynczych gospodarskich obliczaniach i korespondencji.

Bliższe postanowienia o urządzeniu nauki w szkole rolniczej i rozdziale programu jej w czasie roku nauki określa osobny regulamin.

§ 13.

Na uczniów robotniczych przyjmuje się robotników agronomicznych, którzy chcą się praktycznie w ogólnych robotach agronomicznych lub też w osobnych gałęziach gospodarki wydoskonalić. Ci pobierają tylko praktyczną a nie regularną teoretyczną naukę zawodową.

Uczniowie robotniczy mają, o ile się sami nie utrzymują, pewną kwotę na utrzymanie złożyć, której wysokość c. k. Ministerstwo rolnictwa oznacza. Jeżeli praca ich jest zadowalająca, mogą być od uiszczenia tej opłaty na wniosek dyrekcyi przez c. k. Ministerstwo rolnictwa całkiem lub częściowo uwolnieni.

Za naukę, która ma być udzielana w języku kroackim lub serbskim nie pobiera się opłaty szkolnej.

§ 14.

Uczestników kursu (§ 11), uczniów agronomicznych (§ 12) i uczniów robotniczych (§ 13) przyj-

muję dyrekcyę w Splecie, przeciw której rozstrzygnięciom może być wniesiony rekurs w przekształceniach dni do c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Warunki przyjęcia są:

a) Dla uczestników peryodycznych kursów:

1. przekroczonego 18. rok życia,
2. złożenie ewentualnie przypadającej należności za wyżywienie.

b) do szkoły rolniczej:

1. dowód ukończenia szkoły ludowej,
2. dowód wieku lat przynajmniej 15,
3. lekarski dowód zdrowej i silnej budowy ciała,
4. przedłożenie certyfikatu przynależności,
5. oświadczenie przyzwalające rodziców, względnie opiekunów,
6. dowód sustentacyjny na czas pobytu w zakładzie.

Przy przyjmowaniu należy ubiegających się o przyjęcie, posiadających prawo swojszczyzny w Dalmacji, jakoteż takich, którzy się wykażą, że byli przedtem przez rok jako uczniowie robotniczy przy stacyi lub jej filii w Glavicy zajęci, w pierwszej linii uwzględnić.

c) Jako uczniowie robotniczy mogą być przyjęte osoby, fizycznie dostatecznie rozwinięte, przynależne do Dalmacji, do zawodu agronomicznego należące i to o ile mniejsze i gospodarka ze względu na możliwość odpowiedniego praktycznego zajęcia uczniów na to pozwalały.

Uczniowie robotniczy lub ich rodzice, względnie ich zastępcy muszą się zobowiązać do przepisowego uiszczenia kosztów utrzymania.

Przyjmowanie uczniów robotniczych nie jest przywiązane do pewnego oznaczonego czasu. Jak długo mają przebywać w zakładzie lub we filii w Glavicy, pozostawia się do osądzenia dyrekcyi.

§ 15.

Każdy uczestnik kursu może po ukończeniu nauki poddać się egzaminowi, na którego wynik świadectwo się wystawia.

Odbieranie egzaminów i wystawianie świadectw ze szkoły rolniczej reguluje osobne postanowienie.

Uczniowie robotniczy otrzymują przy odprawieniu tylko świadectwa zatrudnienia.

§ 16.

Obowiązki uczestników kursu i uczniów agronomicznych, wydoskonalenie się i czynności służbowe uczniów robotniczych, jakież życie w internacie zostaną uregulowane przez osobne „przepisy domowe”.

§ 17.

Udział personalu zakładowego w wędrowniej nauce agronomicznej, reguluje osobno c. k. Ministerstwo rolnictwa.

§ 18.

Rady i pouczenia udziela się z reguły bezpłatnie; tylko jeżeli interesenci życzą sobie oględzin lub wydania dokładnej opinii pisemnej, winni w pierwszym przypadku zwrócić funkeyonaryuszom urosłe kosztu podróży, które podług ogólnych przepisów dla państwowego personalu służbowego obowiązujących, obliczać należy, w drugim przypadku uścić należytości, które stosownie do rozmiaru i trudności przedmiotu dyrekcja ustali.

Z opinie, które są połączone z badaniami eksperymentalnymi, oblicza się nadto podług taryfy zwyczajne stopy należytości (§ 5).

Z pobranemi taksami należy postępować po myśli postanowień § 7.

Kierownictwo i nadzór służby informacyjnej, jakież zażytkowanie doświadczeń w tej gałęzi służby zebranych dla prób doświadczalnych stanowi jedno z najważniejszych zadań dyrektora.

§ 19.

Cała czynność dydaktyczna stacyi, przy końcu roku kalendarzowego ma być przedmiotem wyczerpującego sprawozdania c. k. Ministerstwu rolnictwa przez dyrektora złożonego, które obejmować ma liczbę urządzonych kursów, wielkość frekwencji, personalia pojedyńczych uczestników, wykaz wykładających i traktowanie przedmiotu kursowego, frekwencję szkoły rolniczej wraz ze zwyklemi statystycznemi datanii szkolnemi, dalej liczbę uczniów robotniczych i w jaki sposób byli zatrudnieni, nazwiska udzielających nauki, jakież liczbę godzin nauki wraz z godzemi uwagi zajęciami w roku szkolnym pod względem hygienicznym. Wreszcie należy wyniki odbytych egzaminów dokładnie podać.

IV. Prawa i obowiązki personelu.

A. Personal zwyczajny.

§ 20.

Dyrektor, któremu cały personal c. k. rolniczej stacyi naukowej i doświadczalnej (główna stacyja i filia w Glavicy, § 2 statutu) podlega, ma kierować stacją po myśli Najwyżej zatwierzonego statutu i tej instrukcji służbowej, nadzorować służbę we wszystkich pojedyńczych jej gałęziach, c. k. Ministerstwo rolnictwa ciągle o przebiegu czynności informować, przydzielać pojedyńczym funkeyonaryuszom przypadające na nich czynności służbowe, układając program nauk, o ile to już przez tę instrukcję służbową nie jest dokonane, starać się o sprawianie potrzebnych środków naukowych, jakież innych naukowych i praktycznych przyrządów i zakład na zewnątrz reprezentować. Ma jednak zasięgać rozstrzygnięcia c. k. Ministerstwa rolnictwa, jeżeli chodzi o jedną z następujących spraw:

1. Zażalenia przeciw jego zarządzeniom.

2. Załatwienie podań w drodze zakładu wniesionych, jednak do c. k. Ministerstwa rolnictwa wysłosowanych.

3. Wydawanie nowych lub zmianę istniejących przepisów służbowych i ogólnych zarządzeń.

4. Interpretację takich przepisów, co do znaczenia których lub należytego zastosowania ma wątpliwości, lub odnośnie do których uważa za potrzebne ogólne wskazówki lub objaśnienia.

5. Wyjątki od ogólnych postanowień dotyczących przepisów w pojedyńczych przypadkach.

6. Sprzedaż rzeczy ruchomych, oprócz produktów własnego gospodarstwa, jeżeli wartość ich przenosi 100 K, przyczem jednak upoważnienie zakładu do sprzedaży jedynie na przedmioty niezdolne już do użytku się ogranicza.

7. Kupno rzeczy ruchomych, oprócz nasion do zasiewu, środków nawozowych i bydła użytkowego dla własnego gospodarstwa, jeżeli w pojedyńczym przypadku kwota 400 K zostaje przekroczona.

8. Zawieranie jakichkolwiek ugód, o ile po myśli postanowień tej instrukcji nie należą do własnego zakresu działania zakładu.

9. Udzielanie urlopu funkeyonaryuszom, jeżeli czas jego trwania w przeciągu 12 miesięcy jeden miesiąc przekracza lub jeżeli urlop zgłoszony zostaje celem podróży za granicę.

10. Pozwolenie na zaliczkę poborów służbowych co do swojej osoby zawsze, co do innych funkeyonaryuszy zaś wtedy, jeżeli zaliczka jednomoisieczną pensję przekracza, jeżeli niema wszystkich przepisowych warunków, jeżeli spłata ma się odhywać we więcej jak 20 nieprzerwanie po sobie następujących ratach miesięcznych, albo jeżeli pensja obciążona jest prywatną należytością. O udzieleniu zezwolenia na zaliczkę pensji należy e. k. Ministerstwu rolnictwa donieść.

11. Udzielanie nagród pieniężnych za znakomite, z nadzwyczajnym natężeniem połączone a poza zakres zwyczajnych obowiązków służbowych wychodzące usługi, następnie udzielanie zapomog pieniężnych i wsparć.

12. Wyплатę przez e. k. namiestnictwo stwierdzanych rachunków kosztów podróży stałych urzędników i slug, jakież technicznych sił pomocniczych, dyurnistów, robotników dziennych itd.

13. Wszystkie, zatem także do zakresu działania stacyi należące sprawy, jeżeli chodzi o wydatek w zatwierdzonym preliminarzu rocznym osobno nieprzewidziany, dotyczący nadzwyczajnego rozchodu, lub jeżeli przytem kredyty w zwyczajnym rozchodzie przy rubryce odnośnej udzielone lub granicę przez e. k. Ministerstwo rolnictwa przyznanych stacyi virements zostają przekroczone.

14. Wszystkie sprawy co do których e. k. Ministerstwo rolnictwa w pojedynczych przypadkach zastrzegło sobie rozstrzygnięcie.

W przypadkach w których dyrektor na podstawie powyższych postanowień nie może rozstrzygać bez przekroczenia nadanej mu kompetencji, w których zaś z powodu widocznej i znacznej korzyści dla stacyi lub z powodu jawnnej szkody, która w razie odroczenia rozstrzygnięcia zagraża, natychmiastowa interwencja jest wskazana, może dyrektor z zastrzeżeniem, by dodatkowo bez wszelkiej niepotrzebnej zwłoki postarał się o zatwierdzenie e. k. Ministerstwa rolnictwa, pod własną odpowiedzialnością bezzwłocznie wydać zarządzenia, jakie uważa za odpowiednie.

§ 21.

Dyrektor jest upoważniony w sprawach służbowych lub nagłych osobistych korzystać z urlopu co najwyżej dziesięciiodniowego, ma jednak o tem, jeżeli nieobecność jego trwa więcej jak trzy dni, zrobić równocześnie umotywowane doniesienie do e. k. Ministerstwa rolnictwa. We wszystkich innych przypadkach winien dyrektor zwracać się do e. k. Ministerstwa rolnictwa z prośbą o udzielenie

urlopu. W sprawach urlopu innych funkeyonaryuszy mają służyć jako prawidło, postanowienia § 20.

§ 22.

Wszyscy przynależni do zakładu winni dyrektora przy wykonywaniu jego urzędowej czynności wspierać, jego służbowym zarządzeniom się poddawać i każdego czasu dobro służby mieć na oku.

Sily fachowe stacyi mają czas, który im przy służbowych pracach pozostaje, obracać na badania naukowe i w tym celu należy im inwentarz i materiał stacyi o ile możliwości oddać do rozporządzania. Mogą stawiać wnioski przeprowadzania doświadczeń i dochodzeń, które to wnioski winien dyrektor zapropagować i e. k. Ministerstwu rolnictwa przedłożyć. Prace naukowe przez osoby do składu stacyi należące, wykonane, są wyjątkową duchową własnością tego, który je wykonał.

Służbowe i inne ważniejsze zajścia dotyczące stałego zamianowanego personalu stacyi należy wełączać do przepisanych tabel służbowych.

Dyrektor z końcem każdego roku ma o zaszłych zmianach donosić.

W razie przeszkodzenia dyrektora jest, jeżeli e. k. Ministerstwo rolnictwa inaczej nie zarządzi, każdorazśnie najstarszy rangą urzędnik do jego zastępstwa powołyany.

§ 22.

Laboranci i słudzy mają pełnić służbę laborantów, względnie slug szkolnych i posłańców, zwłaszcza także nadawać i odbierać listy i towary na poczeście (z wyjątkiem posyłek wartościowych), jakież podejmować pieniądze. Oni są obowiązani, w internacie, jak i przy doświadczeniach według możliwości dawać pomoc.

B. Personal nadzwyczajny.

§ 23.

Postanowienia § 20 do 22 należy także do nadzwyczajnych sił pomocniczych analogicznie zastosować.

V. Znoszenie się służbowe.

§ 25.

W sprawach budżetowych, osobistych i obyczajowych, zmosi się stacya bezpośrednio z e. k.

Ministerstwu rolnictwa. Wszystkie inne sprawozdania przedkładają się Ministerstwu w drodze c. k. namiestnictwa w Zadarze.

§ 26.

C. k. Ministerstwo rolnictwa stosownie do potrzeby, desygnować będzie umyślnie zdatne osoby celem inspekcji. Dyrektor i wszyscy funkeyonary usze stacy są obowiązani organom inspekcjonującym podczas ich czynności urzędowej, udzielać wszystkich żądanego informacji i je przy spełnianiu ich zadania jak najenergiczniej popierać.

VI. Kasowość i postępowanie z inwentarzem.

§ 27.

Kasowość i postępowanie z inwentarzem należy uregulować po myśli „instrukcji dla kasowości i postępowania z inwentarzem. Funkeyonary usz. któremu poruczono kierownictwo filii w Glavicy mają załatwiać czynności administracyji kasę, postępowania z inwentarzem i prowadzenia ksiąg po myśli wspomnianej osobnej instrukcji w zastępstwie

i podług wskazówek dyrektora, jednak pod osobistą odpowiedzialnością za ewentualne braki i nieregularności.

VII. Postanowienia wykonawcze.

§ 28.

Powyższa instrukcja służbową wchodzi w życie z dniem ogłoszenia Najwyższej zatwierdzonego statutu. Od tej chwili ma c. k. rolniczo-chemiczna stacjy doświadczalna w Splecie nosić swą nową nazwę - „C. k. rolnicza stacy naukowa i doświadczalna w Splecie“ a filia w majątku ziemskim „Glavica“ koło Knin nazwę: „Filia c. k. rolniczej stacy naukowej i doświadczalnej w Splecie (Zemaljsko-praktyczno poljodjelska učiona)“.

§ 29.

Czynność nauczycielska zakładu poczyna się w miarę rozporządzałnych sił nauczycielskich, środków naukowych i uczniów.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych

wychodzi nakładem c. k. Drukarni nadwornej i rządowej we Wiedniu, dzielnica I., Singerstraße I. 26,
także w roku 1906 w języku niemieckim, czeskim, kroackim, polskim, rumuńskim, ruskim,
słoweńskim i włoskim.

Prenumerata na cały rocznik 1906 każdego z tych ośmiu wydań Dziennika ustaw państwa, za którą poszczególne części wydaje się w miejscu lub posyła pocztą bezpłatnie, wynosi 8 K.

Prenumeruje się w składzie c. k. Drukarni nadwornej i rządowej we Wiedniu, dzielnica I., Singerstraße I. 26, gdzie można kupować także pojedyncze roczniki i pojedyncze części Dziennika ustaw państwa.

Ponieważ Dziennik ustaw państwa wydaje się względnie rozsyła w abonamencie tylko za uprzednim złożeniem rocznej prenumeraty, przeto równocześnie z polecaniem abonentowcom uiścić należy także przypadającą kwotę pieniężną; celem umożliwienia szybkiego i dokładnego doręczania przez c. k. pocztę podać należy obok dokładnego adresu także odnośny pocztowy okrąg doręczeń.

Pojedyncze roczniki wydania niemieckiego dostać można:

Rocznik 1849 za . . . 4 K 20 h	Rocznik 1868 za . . . 4 K — h	Rocznik 1887 za . . . 5 K — h
1850 . . . 10 " 50 "	1869 . . . 6 " — "	1888 . . . 8 " 40 "
1851 . . . 2 " 60 "	1870 . . . 2 " 80 "	1889 . . . 6 " — "
1852 . . . 5 " 20 "	1871 . . . 4 " — "	1890 . . . 5 " 40 "
1853 . . . 6 " 30 "	1872 . . . 6 " 40 "	1891 . . . 6 " — "
1854 . . . 8 " 40 "	1873 . . . 6 " 60 "	1892 . . . 10 " — "
1855 . . . 4 " 70 "	1874 . . . 4 " 60 "	1893 . . . 6 " — "
1856 . . . 4 " 90 "	1875 . . . 4 " — "	1894 . . . 6 " — "
1857 . . . 5 " 70 "	1876 . . . 3 " — "	1895 . . . 7 " — "
1858 . . . 4 " 80 "	1877 . . . 2 " — "	1896 . . . 7 " — "
1859 . . . 4 " — "	1878 . . . 4 " 60 "	1897 . . . 15 " — "
1860 . . . 3 " 40 "	1879 . . . 4 " 60 "	1898 . . . 6 " — "
1861 . . . 3 " — "	1880 . . . 4 " 40 "	1899 . . . 10 " — "
1862 . . . 2 " 80 "	1881 . . . 4 " 40 "	1900 . . . 7 " — "
1863 . . . 2 " 80 "	1882 . . . 6 " — "	1901 . . . 6 " — "
1864 . . . 2 " 80 "	1883 . . . 5 " — "	1902 . . . 7 " 50 "
1865 . . . 4 " — "	1884 . . . 5 " — "	1903 . . . 9 " — "
1866 . . . 4 " 40 "	1885 . . . 3 " 60 "	1904 . . . 5 " — "
1867 . . . 4 " — "	1886 . . . 4 " 60 "	

Cenę handlową rocznika 1905 ogłoszi się z początkiem roku 1906.

Roczniki wydań w innych siedmiu językach od r. 1870 począwszy dostać można po tej samej cenie co wydanie niemieckie.

W razie nabycia co najmniej 10ciu dowolnych kompletnych roczników Dziennika ustaw państwa naraz przyznaje się opust 20%, w razie nabycia co najmniej 25 dowolnych kompletnych roczników Dziennika ustaw państwa naraz, opust 25% a w razie nabycia co najmniej 35 dowolnych kompletnych roczników Dziennika ustaw państwa naraz, opust 30%.

NB. Egzemplarze Dziennika ustaw państwa, które zaginęły lub doszły niezupełne, reklamować należy najpóźniej w przeciągu czterech tygodni wprost w c. k. Drukarni nadwornej i rządowej we Wiedniu, dzielnica III, Rennweg I. 16.

Po upływie tego terminu można pojedyncze części Dziennika ustaw państwa dostać tylko za opłatą ceny handlowej ($\frac{1}{4}$ arkusza = 2 strony za 2 h).

Ponieważ wszystkie roczniki wydania niemieckiego od roku 1849 i wszystkie roczniki wydań w innych siedmiu językach od roku 1870 są całkowicie uzupełnione, przeto można nabyć w c. k. Drukarni nadwornej i rządowej nie tylko każdy pojedynczy rocznik po cenie wyżej podanej, lecz nawet każdą z osobna część wszystkich tych roczników po cenie handlowej ($\frac{1}{4}$ arkusza = 2 strony za 2 h); tym sposobem umożliwione zostało uzupełnienie niekompletnych roczników i zestawienie pojedynczych części podług materyj.